

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агаджова С., Сахарова А. Крым: прошлое и настоящее / С. Агаджова, А. Сахарова. – М., 1988. – 98 с.
2. Андреев А. История Крыма / А. Андреев. – М., 2002. – 276 с.
3. Захід засуджує і не визнає референдум у Криму [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2014/03/140331_russia_ukraine_agreements_it.shtml.
4. Історія Міст і Сіл Української РСР (Кримська область) (Під ред. Л. Д. Солодовник). – К., 1978. – 784 с.
5. Україна – Крим Росія [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2014/03/140331_russia_ukraine_agreements_it.shtml.
6. Угоди між Україною та Російською федерацією про базування Чорноморського флоту на півострові Крим [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU97358.html.

Слободян О.

Науковий керівник – доц. Валіон О. П.

«ВІКТОРІАНСЬКА ЕПОХА» (1837–1901РР.) В АНГЛІЇ: КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ

Культурні аспекти того чи іншого народу відображають не лише рівень його життя, але й міру розвитку, еволюцію думок та вмінь суспільства. Свідченням цього є культура європейських країн, зокрема, Англії у роки правління королеви Вікторії (1837–1901), що стали цілою епохою в історії Великобританії. Саме цей час відзначався помітними успіхами не лише у політичному та соціально-економічному, але й у культурному розвитку країни, заклав основи для подальшої духовної розбудови Англії. Архітектура, література, мистецтво, музика та, безперечно, мораль й естетика – всі ці складові становлять фундамент культурного життя та здійснюють вагомий вплив на суспільство. Звернення до даних питань є на часі, адже, по-перше, сприяє глибшому розумінню й осмисленню «вікторіанської епохи», і, по-друге, дає змогу простежити впливи вікторіанського стилю на сучасну культуру, духовні засади Великої Британії, зокрема, та світу загалом.

Мета дослідження полягає у вивченні та систематизації матеріалів, які стосуються вказаної проблематики, а також у з'ясуванні особливостей «вікторіанського періоду» у культурі Англії, його впливу на Європу в цілому.

Метою дослідження обумовлені **завдання**, зокрема:

- з'ясувати стан наукової розробки проблеми;
- охарактеризувати умови становлення й формування культури в Англії під час правління королеви Вікторії;
- проаналізувати особливості «вікторіанської» архітектури, літератури й мистецтва;
- показати вплив «вікторіанської епохи» на подальший розвиток Англії та Європи.

Здійснюючи історіографічний огляд дослідження, варто зазначити, що серед монографій та публікацій вітчизняних і зарубіжних науковців відсутній широкий спектр спеціальних праць, що відображали б «вікторіанську епоху» у контексті аналізу культурних аспектів. Так, у праці А. Л. Мортон «История Англии» [3] охарактеризовано етапи здійснення реформ королеви Вікторії, а також з'ясовано вплив її діяльності на різноманітні сфери та напрямки соціально-економічного, політичного та культурного життя Великої Британії. Фрагментарно культурні досягнення «вікторіанської епохи» показав Л. Е. Кертман у книзі «География, история и культура Англии» [1]. Цінною інформативно щодо аналізу «вікторіанського» мистецтва стала розвідка Дж. М. Тревельяна «Социальная история Англии» [5].

Період історії Великої Британії, який хронологічно пов'язаний з правлінням королеви Вікторії (1837–1901) називають «вікторіанською епохою». Деякі історики називають зміни, що відбувалися в різних сферах суспільного та культурного життя у той час, загальним поняттям «вікторіанство» [4, с. 76].

Правління королеви Вікторії є часом найвищого розквіту Великобританії, піднесення економічного розвитку та добробуту суспільства, зростанням рівня культури та мистецтва. Формування «вікторіанська епоха» увійшло у британську та світову культуру як відображення найпродуктивніших новацій, що практично повністю змінили обличчя країни, а через поширення англійських товарів «вікторіанізувався» також і увесь світ [2, с. 40].

Характерними явищами для «вікторіанської епохи» можна виділити два фактори: перше, зокрема, те, що тоді не було значних воєн, а друге – відбувався швидкий розвиток науки, культури і самодисципліни людської особистості, який був показником пуританізму [1, с. 320].

Однією із вагомих показників духовної могутності Британської імперії в той час була «вікторіанська» мораль. Чимало поколінь правителів Англії вели легковажний спосіб життя. Те, якими манерами англійці виділяються нині, їх традиції і витоки беруть початок із «вікторіанської епохи». Не останню, а, можливо, і найголовнішу роль у цьому відіграв чоловік королеви – принц Альберт, який був уродженцем Пруссії. Саме він ввів строгі пуританські правила і моральні цінності, які базувались на чіткому кодексі поведінки, недопустимості його порушення, уникненні злочинів, придушенні сексуальності. У державі почали цінувати поміркованість у всьому. Такі неоднозначні зміни у моралі повернули монархії колишній престиж, який і нині спостерігається. Крім того, саме з Британської імперії нові моральні засади поширювалися на увесь світ, що було свідченням впливу країни на світові духовні процеси. Моральні цінності надали динаміки розвитку культури. Умови формування англійської культури були сприятливими, адже помірковані закони Вікторії дозволяли розвиватись новому поколінню митців, поетів, архітекторів, музикантів [7].

Варто зазначити, що в той час почала формуватися «вікторіанська» архітектура. Під впливом

промислового перевороту пропорції архітектурних споруд були втраченими. У XIX ст. відбувалася механізація будівництва, що спростила роботу, але, водночас, з'явилося чимало однакових за типом будинків. Місцеві архітектурні звичаї ґрунтувались на виборі дешевої сировини, та із появою залізниць у будівництві будинків почали використовувати якісні матеріали, наслідком чого стало масове виробництво будинків згідно із сучасними методами. Вони славились не лише смаком, але й зручністю та міцністю.

Підкреслимо, що архітектура стала візитівкою «вікторіанської епохи». У ній спостерігалось поширення еkleктичного ретроспективізму, особливо неоготики. Споруди цього часу розвивались від внутрішнього до поверхового, зовнішня частина будинку відображала структуру його внутрішніх приміщень. Ці будівлі часто були незвичних форм і оздоблені різьбленням. «Вікторіанський» стиль привертає особливу увагу зовнішніми геометричними формами. Багато прикрашені будинки цієї епохи у багатьох асоціюються з королівським стилем життя. Одним із характерних прикладів архітектури того часу став вокзал Сент – Панкрас, відкритий у 1868 році.

Вокзал Сент – Панкрас

Важливо зауважити, що індустріалізація привнесла в архітектуру багато нових досягнень в галузі масового виготовлення дерев'яних та металевих деталей оздоблення фасадів. Можна згадати слова Джона Раскіна, який, піклуючись про збереження старовинних споруд і пам'яток періоду готики, вважав, що «... славетна будівля не за своє каміння, не за своє золото. Її слава в її віці і часі ...» [3, с. 320]. Ці чудові будинки повинні заслуговувати загальне визнання не за свій зовнішній вигляд, матеріали конструкцій чи форму плану, а за історичне походження і надзвичайну стійкість. Вплив архітектури проник у різні соціальні групи населення, навіть серед «низів» суспільства було популярним «приклеювати частинку готичного орнаменту» у власне житло, що свідчило про престиж родини [5, с. 511]. Тому можемо зазначити, що «вікторіанська» архітектура виникла як нове явище, поширилась на всі верстви суспільства. Її вплив спостерігаємо і в наші дні, що вкотре підтверджує значення «вікторіанської епохи» для сучасності.

Королева Вікторія (фото 1887 р.)

Газета «Таймс»

Особливу роль у формуванні «вікторіанської» культури відіграло музичне мистецтво. У середині XIX ст. у музичному житті Англії простежувалось професійне піднесення. Активнішою стала діяльність концертних організацій, збагатився оперний репертуар, розвивалась музична журналістика. Все це характеризувало новий етап, який англійські історики називають «епохою музичного відродження». І хоча у 50–60-х роках у музичному мистецтві ще не було визначних постатей, але для музичної освіти, критики і концертного життя даний період є доволі показовим. Про це свідчить виникнення нових концертних організацій широкого суспільного значення. Варто згадати концерти в «Крістал Пелас» під керівництвом

німецького диригента Августа Манна і англійського музикознавця Джорджа Гров, «популярні концерти» в «Сент – Джеймс Холл» та симфонічні концерти під керівництвом великого піаніста і диригента – організатора власного оркестру Чарльза Халле. Ці концертні товариства, в яких репертуар вже не обмежувався ораторіальною хоровою музикою, відразу внесли нове дихання в музичне життя Англії. Вони дали можливість англійській публіці ознайомитися з новими творами симфонічної та камерної музики. Згадані явища підвищили освіченість населення у сфері музики, створили прихильність та інтерес до музичного мистецтва, вплинули на формування смаків, а також підготували ґрунт для подальшого розвитку музики і появи нових музичних шедеврів [5, с. 557].

У «вікторіанську епоху» значний вплив на життя суспільства мала фотографія. Як дешевша і найбільш точна форма виготовлення портретів, фотографія залишала чимало хвилюючих та приємних спогадів про рідних. Вже у 1871 р. фотографія проголошувалась як «величне благо, яке було подароване в останні роки біднішим верствам населення», – зазначалось в одній із англійських газет. Саме фотографія дала поштовх художникам освоювати та удосконалювати нові види художнього мистецтва [3, с. 380].

Окрім звичної насолоди культурним естетизмом, архітектура, музика та фотографія мали й інше застосування на практиці. Середина XIX ст. характеризується масовою схильністю міського населення до вживання спиртних напоїв, адже тоді спирт був більш поширений, ніж пиво. Тому справжньою альтернативою від такого життя було долучення населення до культурних надбань «вікторіанства». Відтак, люди прагнули комфортно жити, захоплюватися музикою, мистецтвом, літературою, врешті, займатися культурним відпочинком, що, у свою чергу, позитивно вплинуло на духовне життя нації, відвернуло їх від нетверезого способу життя [6].

Отже, культура Англії у роки правління королеви Вікторії стрімко розвивалася в галузях архітектури, музики та фотографії. Архітектурні споруди та цілі квартали в стилі неоготики вражають і сьогодні, тому у «вікторіанській епосі» вбачають зародження сучасної архітектури.

Значне місце в історії держави мала мораль та етика, власне, королеви Вікторії, яка своїм прикладом, з першого дня правління, давала можливість показати наступним поколінням роль естетики у повсякденному житті. У цьому контексті показовим був день коронації 19-літньої королеви, після закінчення якої вона негайно попросила кружку чаю і свіжий номер газети «Таймс».

Відтоді англійський чай став напоєм, що супроводжував джентльмена й леді усюди – на офіційних прийомах і у хвилини відпочинку [5, с. 588].

Виходячи з усього вищезгаданого, неможливо не визнати, що «вікторіанська епоха» стала періодом найбільшої духовної могутності Британської імперії. Її елементи спостерігаємо в архітектурі, музиці, фотографії тощо. Завдяки культурним досягненням, правління Вікторії (1837–1901) історики називають «золотим століттям». У той час королева стала справжнім символом Великобританії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кертман Л. География, история и культура Англии / Л. Кертман. – 2-е изд., – М.: Высш. школа, 1979. – 384 с.
2. Королева Виктория – мать нации // Наука и религия. – М., 2002. – № 3. – С. 40–44.
3. Мортон Л. История Англии / Л. Мортон. – М., 1950. – 459с.
4. Стрэчи Л. Королева Виктория. Серия «След в истории». Ростов-на-Дону: «Феникс», 1999. – 352 с.
5. Тревельян Дж. М. Социальная история Англии / Дж. М. Тревельян. – Москва, 1959. – 606 с.
6. Англія у 1870 – 1914 рр. [Електронний ресурс]. – Дата опрацювання: 11.04.2014. Режим доступу: <http://www.mynule.com.ua>.
7. Вікторіанська епоха [Електронний ресурс] . – Дата опрацювання: 11.04.2014. Режим доступу: <http://www.epochtimes.com.ua>.

Саранча О.

Науковий керівник – доц. Саранча Г. В.

СУЧАСНА УКРАЇНЬСКА ЕМІГРАЦІЯ В ІТАЛІЮ: ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНИЙ СКЛАД

Четверта хвиля української еміграції виникла внаслідок соціально-економічної кризи, яка охопила незалежну Україну після розпаду Радянського Союзу. Українські громадяни вирушили на заробітки до країн, які надають їм можливість працевлаштування. Однією з таких є Італія. Характерною ознакою сучасної української міграції до Італії є її нелегальність, тому досить важко визначити кількість українських громадян, що перебувають на Апеннінах. За оцінками експертів, уже у 2006 р. ця цифра становила 400–500 тис. осіб. За даними Італійського інституту статистики Istat, на 1 січня 2009 р. близько 154 тис. українців мали офіційне місце проживання в країні [1]. Щодо територіального розміщення українських емігрантів перше місце утримує регіон Кампанія, у якому нелегальні емігранти мають менше шансів на переслідування з боку італійської поліції.

У перші роки незалежності України українські громадяни в офіційних статистиках італійської держави фігурували як громадяни Росії (до цієї ж категорії були віднесені всі громадяни колишнього СРСР). Враховуючи, що станом на 1 січня 1992 р. на італійській території офіційно перебувало 3 599 осіб російського походження (Цифра досить незначна порівняно, скажімо, з громадянами Албанії, яких на той момент налічувалося 24 886 осіб [1].), можна стверджувати, що сучасна українська еміграція до Італії розпочинається одразу після розпаду